

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

29.05.2017 № 05-943

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради
України

Парубію А В.

Про результати аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

Рахункова палата розглянула Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на здійснення заходів Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2012-2016 роки й інформує.

Міністерство охорони здоров'я України, як державний замовник та відповідальний виконавець Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2012–2016 роки (далі – Програма), затвердженої Законом України від 16.10.2012 № 5451, не забезпечило належного виконання її заходів та досягнення запланованих результатів. Як наслідок, кошти державного бюджету, виділені на реалізацію Програми, використовувалися непродуктивно, неекономно та нерезультативно.

Всього на її виконання було спрямовано понад 3,2 млрд грн, з них 2,1 млрд грн – бюджетні кошти і 1,1 млрд грн – міжнародна допомога. Проте майже **82 відс. заходів цієї Програми, дія якої закінчилася станом на 01.01.2017, реалізовані частково або не виконані взагалі.**

Виконані у ході реалізації Програми заходи в цілому дали змогу зменшити, порівняно з 2011 роком, рівень загальної захворюваності на туберкульоз на 13,9 відс., смертність від туберкульозу і поєднаної інфекції (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД) – на 37,5 і 31,1 відс. відповідно. Водночас збільшився рівень захворюваності на туберкульоз серед дітей віком до 14 років та поєднану інфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД) на **8,6 і 25,7 відсотка.**

Збільшилася також кількість випадків захворювання на особливо небезпечну, високовартісну і тривалу у лікуванні форму туберкульозу – мультирезистентний туберкульоз. У 2014 році Україна увійшла до п'ятірки країн світу з найвищим рівнем захворюваності на туберкульоз цієї форми. Зокрема, у 2014 і 2015 роках порівняно із 2011 роком з розрахунку на 100 тис. населення кількість хворих на мультирезистентний туберкульоз підвищилася на **62,8 відс. щороку, у 2016 році – на 68,6 відсотка.** За визначенням

вітчизняних фахівців масштаби поширення такого туберкульозу створюють реальну загрозу соціально-економічному розвитку держави.

Однак заходи, які вживаються МОЗ для запобігання поширенню цього захворювання, є недостатніми. Національна стратегія інформаційної кампанії з питань протидії захворюванню на туберкульоз МОЗ не затверджена. Робота з інформування населення щодо профілактики цього захворювання проведена МОЗ і обл(міськ)держадміністраціями на неналежному рівні. **Обізнаність щодо симптомів туберкульозу серед внутрішньо переміщених осіб і учасників АТО, за даними дослідження міжнародної громадської організації, проведеного в 2016 році у м. Києві, недостатня.**

Отже, мета Програми у частині зниження рівня захворюваності на поєднану інфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД) і темпів поширення мультирезистентного туберкульозу не досягнена. **Наявна в Україні епідемія туберкульозу як 22 роки тому, так і донині становить загрозу національній безпеці.**

Більшість запланованих у Програмі показників в частині профілактики і лікування хворих на туберкульоз не досягнено. Обл(міськ)держадміністраціями не забезпечено досягнення показника Програми (90 відс.) стосовно кількості закладів охорони здоров'я, які мають відповідати вимогам інфекційного контролю щодо туберкульозу. У 2016 році вимогам інфекційного контролю відповідало лише 72,6 відс. закладів первинної лікувально-профілактичної допомоги та 66,8 відс. протитуберкульозних закладів. Це призвело до зростання захворюваності на туберкульоз серед працівників відповідних спеціалізованих закладів охорони здоров'я. У 2015 році рівень захворюваності цих працівників порівняно з 2011 роком збільшився на 124 відсотки.

Відповідальні виконавці Програми – МОЗ, Державна пенітенціарна служба України, обл(міськ)держадміністрації **не забезпечили у запланованих обсягах успішність лікування нових випадків легеневого і мультирезистентного туберкульозу. В результаті не досягнено показників, затверджених Програмою та рекомендованих ВООЗ.**

В Україні переважно сформовано відповідне нормативно-правове забезпечення у сфері протидії захворюванню на туберкульоз. Водночас окремі питання законодавчо і нормативно не врегульовані.

Незважаючи на те, що термін дії Програми закінчився 01.01.2017, **МОЗ не вжило відповідних заходів для затвердження концепції і розроблення проекту нової загальнодержавної програми протидії захворюванню на туберкульоз.**

Міністерство не організувало раціонального використання лікарських засобів, закуплених за кошти державного бюджету 2011–2014 років, для надання медичної допомоги хворим на туберкульоз. Як наслідок, термін придатності наявних у лікувальних закладах протитуберкульозних препаратів на суму 1322,9 тис. грн закінчився. Отже, кошти державного бюджету, які виділені на лікування відповідної категорії хворих, у зазначеній сумі втрачені. Крім того, утилізація в подальшому цих препаратів потребуватиме додаткових коштів. Таким чином

державі фактично нанесені збитки на вказану суму, а хворі не отримали необхідного лікування.

МОЗ не налагодило дієвої співпраці з ДУ “Центр громадського здоров’я МОЗ України”, яка є відповідальною за використання міжнародної допомоги, і закладами охорони здоров’я та не здійснювало моніторинг рівня забезпечення закладів охорони здоров’я лікарськими засобами для лікування хворих на туберкульоз відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров’я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 № 298. У результаті, **через закінчення терміну придатності втрачено також лікарських засобів на суму 3418,3 тис. грн**, придбаних за рахунок коштів Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом і малярією та отриманих як гуманітарна допомога від Глобального лікарського фонду.

Крім того, через неналежні управлінські рішення МОЗ, на час проведення аудиту на складі ТОВ “Фалбі”, яке визначено відповідальним за зберігання та поставку цих лікарських засобів до закладів охорони здоров’я, **накопичено їх залишки на суму 46233,6 тис. гривень. Ці лікарські засоби майже 1,5 року не використовуються**, з них на суму 21382,5 тис. грн – стануть непридатними уже через 2–4 місяці. Тобто, **на сьогодні створено ризики їх втрати.**

Встановлено також низку інших порушень і недоліків при використанні коштів державного бюджету, виділених на здійснення заходів Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2012-2016 роки.

Надсилаючи інформацію про результати проведеного аудиту, Рахункова палата вважає за доцільне рекомендувати розглянути її на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров’я.

З повагою

Т. в. п. Голови

О. С. Яременко